

יוצא לאור לשבת בראשית, מבה"ח מ"ח ה'תשע"ו - "שנת הקהל"
(מספר 23)

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת
אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א
שניאורסאהן
מליובאוויטש

בעניני גאולה ומשיח

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

שנת חמשת אלפים שבע מאות חמשים ושתיים לבריאה
ה' תהא שנת נפלאות בכל
שנת הצדי"ק לכ"ק אדמו"ר שליט"א

ובזה גופא - נוסף יותר מכך בשנים האחרונות, ובפרט בשנה שעברה (שנת אראנו נפלאות) ובתחלת שנה זו (שנת נפלאות בה) - בנוגע להיתר היציאה והסיוע ממדינה ההיא בעליית אחינו בני" לארץ ישראל, כנ"ל.

לעילוי נשמת

הרה"ת ר' דוד דניאל בן ר' שלמה חביב ע"ה מלכא
נפטר בדמי ימיו, בן נח שנה,
אור ליום ב' פרשת נח, כ"ו תשרי ה'תשע"ב
ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י ידידיו שיחיו

לעילוי נשמת

ידידי ורעי כאח לי מאז ומקדם שהי' לי לעזר רב ואחיסמך
בעריכת "אזניים לתורה - מפתחות" לתורת כ"ק אדמו"ר מה"מ,
מראי-מקומות והערות וכו' ל"היום יום" ועוד ספרים,
הרה"ת ר' אהרן בן הרה"ח התמים ר' יהודא ע"ה חיטריק
נפטר ביום ה' לפ' נח, כ"ט תשרי ה'תשע"ב

ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י ידידיו

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב

For this and other books on Moshiah & Geulah, go to:

<http://www.torah4blind.org>

To dedicate an issue in honor of a loved one, call (323) 934-7095

ובזה גופא – איז צוגעקומען נאָכמער בשנים האחרונות, ובפרט בשנה שעברה (שנת אראנו נפלאות) און תחלת שנה זו (שנת נפלאות בה) – בנוגע צו דער היתר יציאה און סיוע פון מדינה ההיא בעליית אחינו בני" לארץ ישראל, כנ"ל.

(משיחות ש"פ בראשית, מבה"ח מרחשון תשנ"ב)

כבר ראינו בגלוי את הנפלאות בתחילת שנה זו – בהמשך לנפלאות בשנה שעברה – במיוחד בקשר לזה, שמדינה ההיא (רוסי) משחררת ומסייעת לאלפי אלפי יהודים לעלות לארץ ישראל (ולמקומות נוס-פיים), אשר במ יכולים הם לחיות במלוא החפשיות בחייהם הפרטיים – גילוי מעלתם של ישראל, באופן שגם אוה"ע מכירים ומסייעים בזה.

ובהקדים, אשר – הגילוי וההכרה של העולם ושל אוה"ע במעלתם של ישראל מתחזק מדור לדור, כשאנו מתקרבים יותר ויותר לגאולה האמיתית והשלימה, כאשר יקויים „והלכו גוים לאורך”¹, „והיו מלכים אומניך ושרותיהם מניקותיך”², וכו'.

וכהכנה לזה, הרי במשך הדורות – גם בזמן הגלות – רואים שאפילו אוה"ע מכירים בכך שהיהודים הם העם הנבחר. כנראה בכוכ מדרשי חז"ל [לדוגמא: הגמרא בזבחים³, שמלך מאוה"ע סייע שיהודי יהי' לבוש „לכבוד ולתפארת”, „אקיים בך והיו מלכים אומניך”, ועוד].

וכידוע גם, שאוה"ע קוראים ליהודים בלשונם (גם כאשר הם מדברים ביניהם) – „העם הנבחר”.

ובזה נוסף עוד יותר בדורות האחרונים⁴, ובמיוחד – במדינת ארצות הברית (ועוד מדינות), אשר היא מדינה של חסד, המתירה ליהודים לעשות עבודתם מתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף, ועוד מסייעת בזה, ומסייעת ליהודים בארץ ישראל וכו'.

מפתח ותוכן

פ' בראשית

א. אור שנברא ביום ראשון נגזז לעתיד-לבוא 3
אור הבריאה הראשונה

ב. סימני הגאולה בתקופתנו 10

הוספה / בשורת הגאולה

ג. משיחות שבת בראשית (אסרו-חג שמע"צ ושמח"ת) ה'תנש"א 12
הנסים דזמננו הם מעין והכנה לנסים דגאולה העתידה לבוא תיכף ומיד; "הגיע זמן גאולתכם"; הקשר עם זה שעכשיו "רגשו גוים" וטוענים "לסטים אתם"

ד. משיחות ש"פ בראשית, מבה"ח מרחשון ה'תשנ"ב 14
גילוי והכרה בעולם ודאוה"ע, במעלתם של ישראל נתחזק במיוחד בזמן האחרון כשמתקרבים יותר להגאולה

Reprinted with permission of:
"Vaad L'Hafotzas Sichos"

by:

Moshiach Awareness Center,
a Project of:
Enlightenment For The Blind, Inc.
602 North Orange Drive.
Los Angeles, CA 90036

Tel.: (323) 934-7095
Fax: (323) 934-7092

<http://www.torah4blind.org>
e-mail: yys@torah4blind.org

Rabbi Yosef Y. Shagalov,
Executive Director

Printed in the U.S.A.

מג.

בראשית

אור שנברא ביום ראשון נגנז לעתיד-לבוא

א. ויאמר אלקים יהי אור גו"י הוא המאמר הראשון של המאמרות שבהם נברא העולם בשי"ב, היינו שה"אור" הוא המציאות הראשונה, שברא הקב"ה ביום ראשון, קודם שאר כל הנבראים שנבראו בשאר ימי בראשית.³

וצ"ל: לכאורה הלא אין ענין ומעלת האור במציאותו לעצמו - כל תועלתו וחשיבותו הוא בזה שנבראים זולתו נהנים ממנו - וא"כ למה נברא ה"אור" קודם כל בראי בראשית? איזו תועלת יש בו בעת שעדיין לא נבראו אלו שיהנו ממנו?⁴

ואין לתרץ ולאמר, שהבריאה קודמת זו של האור הוא בכדי שיהי מוכן לנבראים העתידיים להבראות - וע"ד שאמרו רז"ל⁵ הטעם מה שבריאית כל נבראי העולם קדמה לבריאתו של האדם, שהוא בכדי שימצא הכל מוכן לפניו - דאי משום זה הי' צריך האור להבראות בסמיכות לזמן בריאתם של בע"ח (המבחינים בין אור לחושך), או עכ"פ בסמיכות לבריאת הצומח (שהאור פועל ומועיל בצמיחתו ובישולו וטעמו, כמ"ש רש"י עה"פ⁶, ומגד תבואות שמש ומגד גרש ירחים). א"כ אינו מובן, למה נברא האור ביום ראשון בעוד שהמציאות הראשונה שנהנית ממנו, הצומח, נברא ביום שלישי?⁷

ב. והנה ב"אור" זה שנברא ביום ראשון אמרו רז"ל, שהקב"ה גנזו לצדיקים לע"ל. וגם בזה יש להקשות ע"ד הנ"ל: לכאורה, מכיון שכל מהות האור ותכלית בריאתו הוא - להאיר, בכדי שהנמצאים יקבלו את האור ויהנו ממנו - א"כ למה גנזו ונתעלם מיד אחר בריאתו, שזהו ההיפך ממש מענינו וכוונתו?

האורה נבראת תחילה (גם לפני בריאת שו"א) ד"אין ראוי להקדימו שנראה פועל בטל באותה שעה", אבל גם לר"נ קשה ככפנים.
 5) סנה' לח, א. פרש"י שם.
 6) ברכה לג, יד.
 7) חגיגה יב, א. ב"ר פ"ג, ו. פי"א, ב. וש"נ.
 8) ואף שבב"ר פי"א שם א"י שמשם גם בע"ש ושבת, הנה א) בשים חגיגה שם (לפי פי' החדא"ג)

משיחת ליל שמח"ת, תשכ"ו. נדפס בלקו"ש ח"י ע' 7 ואילך.
 1) בראשית א, ג.
 2) ראה פדר"א ספ"ג, זח"ג יא, ב.
 וגם לפי מ"ש (ר"ה לב, א) "בראשית נמי מאמר הוא" (ועד"ז במקומות המובאים בביאור הרד"ל לפדר"א שם) הרי ידוע ולקו"ת במדבר יב, סע"ד ואילך. ע"כ יאמרו תרצ"א פ"ה. מה רב טובך תרצ"ב פ"א. (ועוד) שהמאמר דבראשית אינו דומה לשאר המאמרות [וכדיוק הל' בר"ה שם: בראשית נמי מאמר הוא], כי מאמר זה הוא מאמר כללי (ראה גם זח"א טז, רע"ב) [שלכן ההתהוות ממאמר זה היא התהוות כללית - ראה גם חדא"ג מהרש"א לר"ה שם], ומאמר הראשון שבמאמרות הפרטים הוא "יהי אור".
 3) להעיר שלפי דיעה אחת במדרש (ב"ר רפ"ג וש"נ. הובא בפשטות שמו"ר פט"ו, כב. וכן היא דעת רש"י ריש פרשתנו) האורה נבראת תחילה גם לפני בריאת שו"א. וראה לקמן הערה 31.
 4) ראה עץ יוסף לתנחומא ויקהל ו (בשם היפ"ת) שזהו טעם דר"ב מה שלא ס"ל כר"י

מ'האָט שוין געזען בגלוי די נפלאות בתחלת שנה זו - בהמשך צו די נפלאות בשנה שעברה - במיוחד בקשר מיט דעם, אַז מדינה ההיא (רוסלאַנד) לאָזט אַרויס און איז מסייע טויזנטער טויזנטער אידן צו עולה זיין קיין ארץ ישראל (און אין נאָך ערטער), וואו זיי קענען לעבן אין פולע פרייהייט בחייהם הפרטיים - דער גילוי פון מעלתם של ישראל, באופן אַז אויך אוה"ע זיינען אין דעם מכיר און מסייע.

ובהקדים, אַז - דער גילוי והכרה בעולם און פון אוה"ע אין מעלתם של ישראל ווערט נתחזק מדור לדור, קומענדיק אַלס נעענטער צו דער גאולה האמיתית והשלימה, ווען עס וועט מקויים ווערן דער "והלכו גוים לאורך"¹, "והיו מלכים אומניך ושרותיהם מניקותיך"², וכו'.

און אַלס הכנה לזה, איז במשך הדורות - אויך אין זמן הגלות - געפינט מען אַז אפילו אוה"ע האָבן מכיר געווען אַז אידן זיינען דער עם הנבחר. כנראה בכו"כ מדרשי חז"ל [לדוגמא: די גמרא אין זבחים³, אַז אַ מלך פון אוה"ע האָט מסייע געווען אַז אַ איד זאָל זיין אָנגעטאָן "לכבוד ולתפארת", "אקיים בכך והיו מלכים אומניך", ועוד].

וכידוע אויך, אַז אוה"ע רופן אַן אידן בלשונם (אויך ווען זיי רעדן איינער מיט דעם צווייטן) - דעם "עם הנבחר".

און אין דעם איז צוגעקומען נאָכמער בדורות האחרונים⁴, ובמיוחד - במדינת ארצות הברית (ועוד מדינות), וועלכע איז אַ מדינה של חסד, וואָס לאָזט אידן טאָן זייער עבודה מתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף, און איז זיי נאָך מסייע בזה, און מסייע אידן אין ארץ ישראל וכו'.

1) ישע"י ס, כג.
 2) שם מט, כג.
 3) יט, רע"א.

4) וכידוע כמה סיפורים עם רבותינו נשיאינו שאוה"ע חלקו להם כבוד (ראה לדוגמא בנוגע לאדמו"ר מהר"ש - סה"מ מלוקט ח"ד ע' כו).

ולאידך – בימים אלה התאספו אומות העולם (שבעים אומות) באופן ד"רגשו גוים ולאומים יהגו", לטעון לישראל "לסטים אתם כו", לא רק בנוגע לעזה או שומרון, אלא גם (ולכל לראש) בנוגע ליהודה כולל ירושלים, עיר הבירה של ארץ ישראל, "קרית חנה דוד"10 – בה בשעה שהכל יודעים את התשובה לטענה זו המפורשת בהתחלת פירוש רש"י על התורה: "כל הארץ של הקב"ה היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו . . נתנה לנו".

[ולמרבה הפלא – היו בכלל זה גם מדינות שדרכם להשתדל ולעשות כל התלוי בהם למען הצדק והיושר בעולם, כפי שראו גם בהנהגתם בקשר למאורעות במפרץ הפרסי באופן המתחייב ע"פ צדק ויושר (למנוע מצב של גזילה איש מרעהו, מדינה ממדינה כו), כי גם בענין זה התנהגו באופן בלתי־רצוי ביחס לבני].

ויש לומר ההסברה בזה (שמאורע בלתי־רצוי זה אירע דוקא בתקופה שבה רואים נסים גלויים) – ע"ד האמור לעיל שהסדר בעולם הוא באופן של העלם וחושך, ורק אח"כ נעשה גילוי האור, ומזה מובן שאין להתפעל מזה ש"רגשו גוים ולאומים יהגו", כיון שאין זה אלא "ריק" (כסיום הכתוב), "כל ריגושן . . לריק"11, כיון ש"יושב בשמים ישחק ה' ילעג למו"12, ולכן עומדים בני" בכל התוקף בכל הקשור לשלימותה של ארץ ישראל (ועאכו"כ בנוגע לירושלים), בידעם ש"כל הארץ של הקב"ה היא, הוא בראה . . ונתנה לנו".

וי"ל יתירה מזה – שהענין ד"רגשו גוים ולאומים יהגו" גופא הוא מסימני הגאולה, כמ"ש רש"י ש"רבותינו דרשו"11 את הענין על מלך המשיח".

(משיחות שבת בראשית (אסרו־חג דשמע"צ ושמח"ת) תנש"א)

ממנו נברא פרטי וזה שמו אשר יקראו לו בלה"ק" ושם "והחשבון מורה על מיעוט האור והחיות . . שהיא בחי' החשבון ומספר כמה מיני כחות ומדרגות כלולות באור וחיות הזה". ובמילא מובן, שתיבות אלו, שחז"ל גילו את שייכותם ע"י השוואה המספרית שביניהן, יש בהן ענין פנימי המקשר אותן.

אבל לפי"ו אינו מובן; "אור" ו"רו", לא לבד שאין להם שייכות זה לזה, אלא אדרבה, ענינו של האחד הוא הפכי משל חברו – "אור" ענינו גילוי, ואילו "רו" (סוד) הוא העלם, היפך הגילוי?

ד. ויובן כל זה בהקדים מה שארו"ל במדרש¹³: "בנוהג שבועולם מלך בוד" בונה פלטין אינו בונה אותה מדעת עצמו אלא דיפתראות ופיניקסאות יש לו לדעת האיך הוא עושה כו' כך הקב"ה וכו'". והיינו שהנהגת הקב"ה בסדר ואופן הבריאה היתה, כביכול, באותו הסדר הנהוג (במלך בוד) למטה. דהיינו, לאמיתותו של דבר, הרי אדרבה: מה שה"נוהג שבועולם" למטה הוא בסדר ואופן כך וכך, אי"ז אלא מפני שככה הוא הסדר למעלה במקורו ושרשו האלקי של העולם – ומשם נמשך ונשתלשל למטה. אלא שאנו, בשכלנו המצומצם, משיגים ותופסים את הענין בדרך מלמטה למעלה: מן המסובב – שהוא למטה, אל הסיבה – שהוא למעלה בהנהגה העליונה.

ואף שמצינו במאמרי רז"ל טעמים למה נגנו האור, אבל עדיין קשה להבין: הלא טעמים אלו היו ידועים להקב"ה מקודם, ומזה גופא שברא את האור אף שידע שיגנו אותו אח"כ הרי"ז הוכחה שהוא לצורך עיקרי בבריאת העולם גופא.

ג. גם יש להבין מה דאי' בזהר"ו ש"אור" בגימטריא "רו". והלא ידוע דהגימטריאות המובאות בתורה מורות על קישור (דמיון) תוכני ופנימי בין שני הדברים – המתבטא בזה שהם עולים בגימטריא אחת.

וכמובן מהמבואר בתניא¹⁴ ש"ע"י שיורד החיות ומשתלשל ממדרגה למדרגה פחותה ממנה ע"י כו' וגמטריאות שהן חשבון האותיות עד שיוכל להתצמצם ולהתלבש ולהתהוות

מבואר שנגנו קודם שנתלו המאורות ביום ד"א. (ב) בב"ר פ"ג מפורש שנגנו ביום הרביעי. ולהעיר שבוהר (ח"ב קמח, סע"ב) אי' שהאור שמש רק ביום ראשון, ולבתר אתגניז ולא שמש יתיר".

(9) ביפ"ת לב"ר פ"ג שם, שהטעם שנברא ביום הראשון, כיון שמימי הבריאה אין כל חדש ולא יוציא הקב"ה יש מאין . . לכך נברא בתחלת הבריאה . . ונגנו . . אלא א"מ למה נשתנה האור מכל הענינים שיהיו לע"ל (שגם הם נבראו בשי"ב מטעם הנ"ל) שהכתוב מפרשו.

(10) זח"ג כה, ב. תקו"ז תי"ט.

(11) ראה שומר אמונים ויכות הראשון סי'

כא"ג.

(12) ח"ב פ"א, פ"ז (פד, ב).

(13) ב"ר בתחלתו.

(14) תניא רפ"ג "שנשתלשלו מהן". וראה ב"ר פ"י, ו'. זח"א רנא, א. לקו"ת שלח מא, ג. וראה לקו"ש ח"ו ע' 154 ואילך.

(* ולפי"ז מש"ש "אדם מביט בו מסוף העולם כו", אין הכוונה על אדה"ר (כבב"ר פ"ב, ו) כ"א מתאר תוקף האור שבן אדם יכול להביט בו מסוף העולם כו'.

(9) תהלים ב, א.

(10) ישעי' כט, א.

(11) מדרש תהלים ויל"ש עה"פ.

(12) שם, ד.

הוספה בשורת הגאולה

ד.

בתקופתנו זו מתרחשים ברחבי העולם נסים ונפלאות (עד ל"נפלאות גדולות"¹, ולא רק באופן ד"לעושה נפלאות גדולות לבדו", ש"אין בעל הנס מכיר בניסו"², אלא גם) באופן גלוי לעין כל – מעין ודוגמת והכנה לנסים ונפלאות דגאולה העתידה לבוא תיכף ומיד, עלי נאמר³ "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות".

ולדוגמא:

במדינות גדולות וחזקות הולכים ומשתנים סדרי השלטון והמשטר לטוב, טוב צדק ויושר⁴ – מעין ודוגמת והכנה לתיקון ושלמות העולם בימות המשיח⁵, כולל בנוגע לבני – נתינת חופש בכל הקשור לעניני יהדות, תורה ומצוות, עד ליציאתם של מאות אלפי יהודים לחירות – מעין ודוגמת והכנה לקיבוץ גלויות (בבחינת "טועמי חיים זכו"⁶) בימות המשיח; המאורעות במפרץ הפרסי – מסימני הגאולה, כמארוז"ל בנוגע ל"מלכיות מתגרות כו"⁷, ובפרטיות יותר – "מלך פרס (דקאי בפשטות על השטח שכולו עירק) מתגרה במלך ערבי כו' וכל אומות העולם מתרעשין ומתבהלים כו', ואומר (הקב"ה) להם (לישראל) . . אל תיראו הגיע זמן גאולתכם"⁸, וממשיך ומסיים "בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם".

(1) תהלים קלו, ד.

(2) נדה לא, א.

(3) מיכה ז, טו.

(4) ראה גם ס' השיחות ה'תש"נ ח"א ע' 152 ואילך.

(5) ראה רמב"ם הל' מלכים ספ"א: ויתקן את העולם כו'.

(6) ראה לקו"ש ח"כ ע' 173. וש"נ.

(7) ב"ר פמ"ב, ד. מדרש לקח טוב לך לך יד, א.

(8) יל"ש ישעי' רמז תצט.

לקוטי

בראשית א

שיחות

עכ"פ מובן ממאמר רו"ל הנ"ל, ש"נוהג העולם" של האדם למטה הוא דוגמא ומשל לסדרי ועניני הבריאה ע"י הקב"ה.

והנה בנוהג שבעולם, כאשר אדם מחליט ומתכוון לעשות איזה דבר הדורש פעולה וסידור מסוים, הנה בראש ובראשונה הוא מברר וקובע לעצמו מהי תכליתו ומטרתו של הדבר שהוא מתכוון לעשות; ורק אז, כשהמטרה קבועה אצלו, הריהו מתחיל בפעולה.

ועד"ז הוא כביכול למעלה בענין בריאת העולם ע"י עשרה מאמרות, שבראשית הבריאה, קבע הקב"ה כביכול את מטרתה של כל הבריאה; ורק לאחר זה, כשהמטרה כבר ערוכה וקבועה, מתחיל סדר הבריאה של העולם וברואיו. (והוא ע"ד "סוף מעשה במחשבה תחלה"¹⁵ – ש"סוף המעשה", דהיינו תכליתה ומטרתה, הרי היא "במחשבה תחלה"). וידוע, דעיקר הכוונה והתכלית בבריאת העולם – (עולם מל' העלם) שהוא מעלים ומסתיר על האור האלקי המחיה ומקיימו והוא מקום החושך והקליפות – הוא לברר את העולם ולהפכו לאור אלקי. והיינו שהאור היא-היא המטרה התחילית: כי תכלית ושלימות הכוונה של בריאת העולם והאדם הוא לעשות לו ית' דירה (בהתגלות האור שנהפך מהחושך) בתחתונים (בעולם הזה התחתון)¹⁶.

ובזה יובן למה נברא האור ביום ראשון, קודם כל שאר הנבראים, כי

כפי שהיא באה בגילוי כמטרה העיקרית והכוללת במחשבתו וכוונתו של הפועל – לפני הפעולה ובהתחלתה;

כמו שמטרת הפעולה נרגשת באדם בעת הפעולה בכל פרט ופרט שהוא עושה, בכדי שכולם יתאימו לתכליתם ומטרתם – דהיינו שהמטרה אינה נמשכת אז, בעת הפעולה, בכל גילויי והיקפה כמו לפני הפעולה.

ועד"ז יובן גם במטרה העליונה של

(17) בראשית א, י. שם יב. וכן בכל הפרשה.

וראה גם פרש"י שם ז, בנוגע לרקיע.

(18) שם ד. וראה סוטה יב, א.

(15) פיוט לכה דודי.

(16) תניא פל"ו.

יום הראשון הנמשכת וממשכת „אור כי טוב” – (טוח) בכל נברא בשי”ב.

ז. ובוה יובן מ”ש בוהר ד”אור” הוא בגימטריא „רו” ומוסברת השייכות ביניהן: דכמו שהוא באדם, הרי המטרה שקבע קודם הפעולה באה או לידי גילוי רק במחשבתו וכוננתו של הפועל, ועיקר התגלותה של המטרה בפועל ממש ובכל מילואה הוא דוקא בסיום הפעולה והשלמתה – אבל בכל משך זמן הפעולה עצמה הרי היא אצלו בהעלם ובמדה מצומצמת²¹ (רק כפי הנחוץ לכוון את הפעולה לתכליתה);

ועד”ז הוא למעלה: כיון שהמטרה והתכלית של הבריאה הוא „אור”, לכן אין ה”אור” מתגלה בכל מהותו אלא בזמן שהבריאה מגיעה לתכליתה, היינו בגמר סדר עבודת הביורורים בסוף השית אלפי שנים והוי עלמא, אבל עד עת”קן היא, עם שה”אור” (המטרה) נמצא (וגם פועל בה) בהבריאה, אבל רק בבחי” „רו” וסוד – בהעלם, עד שיתגלה לע”ל.

וזהו גם פירושו של מארז”ל, שהאור דיום ראשון נגזר לע”ל – היינו שנתעלם בבחי” „רו” עד הזמן דלע”ל. אמנם „גניזה” הרי פירושה שהוא יש ונמצא במקום הגנוז, וכנ”ל שמעין מה”אור” ההעלמי נמשך בבריאה וגם נותן בה כוח ועוז להגיע אל המטרה. ואיפה „נגזר האור”, שמשם הוא פועל

כל הבריאה – האור „שנברא ביום ראשון” – שיש בה שתי מדרגות: (א) מדריגת עצם האור; (שהוא מפורש בתורה) „וירא אלקים את האור כי טוב” – „האור” (עצמו) כמו שהוא מתגלה ביום ומאמר ראשון קודם התהוותם של כל נבראי העולם, וכמטרתם ותכליתם; (ב) הארה ומעין מה”אור” הנמשך בכל מאמר ונברא פרטי, שהאור האלקי הזה הוא הנותן את הכח והאפשרות בנבראים שיתאימו למטרתן – שיהפכו לאור. ועל „אור” ומטרה זו נאמר „וירא אלקים כי טוב” – היינו „אור”, אבל אינו בגילוי ממש (כ”א ברמז, העלם) כמו ביום ראשון.

ו. ובהנ”ל, שבאור דיום ראשון ישנן שתי מדרגות – כמו שהוא קודם התהוות הנבראים וכמו שהוא מאיר בתוך הנבראים – מבוארות היטב שתי הדיעות²² בענין ה”אור דיום ראשון” שהיא: (א) מדריגת הכתר (ב) מדריגת החסד:

דוהו מההפרש בין בחי” כתר לבחי” חסד: כתר הוא למעלה מכל סדר השתלשלות העולמות – והוא האור דיום ראשון כמו שהוא קדום ולמעלה מכל סדר הבריאה; אבל מדריגת החסד, שהיא תחילת השתלשלות והראשונה שבשבעת ימי הבנין, הריהי „יומא דאזיל עם כולוהו יומין”²⁰ (היינו שכל עיקר ההתהוות הוא מספ”י החסד) – וזוהי גם בחי” ההארה (והמטרה) דאור

21) והיינו דנוסף לזה שאינו בגילוי כ”כ כמו לפני הפעולה, הרי מכיון שהיא מלובשת בהפעולה – היא רק הארה בלבד מבחי” הכוונה כמו שהיא לפני הפעולה (ומובן מה שרק הארה מהאור שנברא ביום ראשון (בחי” חסד ולא בחי” כתר) האירה בכל מאמר פרטי).

19) הובאו באוה”ת דרושי חנוכה (שה, ב).
20) ראה זח”ג קצא, ב. נתבאר בע”ח שכ”ה ד”ב. פע”ח שחה”ס פ”א. לקוטי האוינו עו, ב. ועוד.

המפורשת בהתחלת פירוש רש”י על התורה: „כל הארץ של הקב”ה היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו . . נתנה לנו”.

[ולמרבה הפלא – היו בכלל זה גם מדינות שדרכם להשתדל ולעשות כל התלוי בהם למען הצדק והיושר בעולם, כפי שראו גם בהנהגתם בקשר למאורעות במפרץ הפרסי באופן המתחייב ע”פ צדק ויושר (למנוע מצב של גזילה איש מרעהו, מדינה ממדינה כו’), כי גם בענין זה התנהגו באופן בלתי־רצוי ביחס לבנ”י].

ויש לומר ההסברה בזה (שמאורע בלתי־רצוי זה אירע דוקא בתקופה שבה רואים נסים גלויים) – ע”ד האמור לעיל שהסדר בעולם הוא באופן של העלם וחושך, ורק אח”כ נעשה גילוי האור, ומזה מובן שאין להתפעל מזה ש”רגשו גוים ולאומים יהגו”, כיון שאין זה אלא „ריק” (כסיום הכתוב), „כל ריגושן . . לריק”¹², כיון ש”יושב

וי”ל יתירה מזה – שהענין ד”רגשו גוים ולאומים יהגו” גופא הוא מסימני הגאולה, כמ”ש רש”י ש”רבותינו דרשו¹² את הענין על מלך המשיח”.

13) שם, ד.
14) ב”ר פ”ל, ה.
15) בדוגמת המעמד ומצב שהי’ בתיבת נח (ראה המשך וככה תרל”ו פצ”ה. ובכ”ט).
16) ישע”י יא, ט.

12) מדרש תהלים ויל”ש עה”פ.

בראשית ב

סימני הגאולה בתקופתנו

כולל בנוגע לבניי - נתינת חופש בכל הקשור לענייני יהדות, תורה ומצוות, עד ליציאתם של מאות אלפי יהודים לחירות - מעין ודוגמת והכנה לקיבוץ גלויות (בבחינת „טועמי חיים זכו“) בימות המשיח;

המאורעות במפרץ הפרסי - מסימני הגאולה, כמארוז"ל בנוגע ל„מלכיות מתגרות כו“⁸, ובפרטיות יותר - „מלך פרס (דקאי בפשטות על השטח שכולו עירק) מתגרה במלך ערבי כו' וכל אומות העולם מתרעשין ומתבהלים כו', ואומר (הקב"ה) להם (לישראל) . אל תיראו הגיע זמן גאולתכם“, וממשיך ומסיים „בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם“.

ולאידך - בימים אלה התאספו אומות העולם (שבעים אומות) באופן ד„רגשו גוים ולאומים יהגו“¹⁰, לטעון לישראל „לסטים אתם כו“, לא רק בנוגע לעזה או שומרון, אלא גם (ולכל לראש) בנוגע ליהודה כולל ירושלים, עיר הבירה של ארץ ישראל, „קרית חנה דוד“¹¹ - בה בשעה שהכל יודעים את התשובה לטענה זו

...בהאמור לעיל יש גם לימוד והוראה בשייכות לתקופתנו זו - לאחרי סיום שנת תשנ"ג, „תהא שנת נסים“, ובהתחלת שנת תנש"אי, „תהא שנת אראנו נפלאות“:

בתקופתנו זו מתרחשים ברחבי העולם נסים ונפלאות (עד ל„נפלאות גדולות“², ולא רק באופן ד„לעושה נפלאות גדולות לבדו“, ש„אין בעל הנס מכיר בניסו“³, אלא גם) באופן גלוי לעין כל - מעין ודוגמת והכנה לנסים ונפלאות דגאולה העתידה לבוא תיכף ומיד, עליי נאמרי „כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות“.

ולדוגמא:

במדינות גדולות וחזקות הולכים ומשתנים סדרי השלטון והמשטר לטוב, טוב צדק וישר⁴ - מעין ודוגמת והכנה לתיקון ושלמות העולם בימות המשיח⁵,

משיחות ש"פ בראשית (אסרו חג דשמע"צ ושמח"ת) * ה'תנש"א. סעיף יג. נדפס בסה"ש תנש"א ח"א ע' 72 ואילך.

(* התוועדות הא', והתוועדות הב' - המשך לשמח"ת (המור"ל).

(1) וסימנך „ותנשא מלכותו“, של יעקב יותר ויותר שיבוא אחריו דוד ושלמה (בלק כד, ז ובפרש"י) - כולל משיח שהוא מורע דוד ושלמה בנו (סהמ"צ להרמב"ם מל"ת שסב. ועוד).

(2) תהלים קלו, ד.

(3) נדה לא, א.

(4) מיכה ז, טו.

(5) ראה גם ס' השיחות ה'תשנ"ג ח"א ע' 152

ואילך.

(6) ראה רמב"ם הל' מלכים ספ"א: ויתקן את העולם כו'.

בבריאה? - אמרו חכמינו ז"ל שהקב"ה גנזו בתורה²². וביאור הדבר:

כמו בכל פעולה, הרי מובן, שהמטרה מתעלמת ונגנזת (עד גמר הפעולה) בתוכה של הפעולה עצמה, דהיינו שהיא טמונה בענייני פעולה כאלו שעל ידם היא מכוונת את הפעולה לתכליתה - כן הוא גם בה„אור“ דיום ראשון שהוא המטרה והתכלית של כל הבריאה כולה:

התגלות ה„אור“ הזה לע"ל הוא ע"י העבודה של עכשיו²³ בלימוד התורה וקיום המצות, ז.א. שבהם ועל ידם תגיע הבריאה למטרתה ותכליתה, ומובן איפוא, שאין המטרה גנוזה אלא בהם. ומכיון דכל העבודה דקיום המצות באה מהתורה ולימודה - כמארוז"ל²⁴, „גדול תלמוד שמביא לידי מעשה“ - נמצא שעיקר גנייתו של ה„אור“ הוא בתורה. ה. ההוראה מכל הנ"ל בעבודה ברורה ופשוטה לכאו"א:

„יהי אור“ - היא היא המטרה והתכלית של כל עבודת הנבראים, שהאדם יברר את חלקו בעולם עד שייהפך ל„אור“. וכל זמן שלא האיר את העולם באור התורה והמצות - גם כשהצליח בעבודתו לגרש מעולמו את „החושך“ והרע (ע"ד „ישב ולא עבר

עבירה“²⁵) אבל לא נהפך עדיין על ידו לאור וטוב (ע"י „ועשה טוב“) - לא מילא את תפקידו ולא השלים את כוונתה ומטרתה של הבריאה -

כי תכלית כוונת הבריאה בכללותה, ותכלית בריאת האדם בפרט ובעיקר, הוא לא רק העבודה ד„סור מרע“ - לפעול העדר ומניעת החושך, כי אם גם (בעיקר) העבודה ד„ועשה טוב“ לעשות ולהפך את העולם לאור וטוב.

וכשם שהסדר בבריאית העולם ע"י הקב"ה הוא:

(א) שמיד בראשית הבריאה, ביום ראשון ובמאמר ראשון, קבע הקב"ה את מטרתה, ולאח"ז ברא את העולם על כל בראיו;

(ב) שמאידך גיסא, הרי בכל הנבראים נאמר בהם „טוב“, והיינו שה„אור“ והמטרה של הבריאה נמשך והאיר בכל מאמר ובריאיה פרטית בכדי שיתאימו להכוונה,

כן צריך להיות הסדר בעבודת האדם:

(א) מיד כשניעור משנתו (בכ"י בבוקר וכמו"כ בכל שעה ושעה²⁶) ונעשה „בר" חדשה"²⁷ (בדוגמת יום ראשון של הבריאה²⁸), הנה ראשית דבר

(25) שם לט, סע"ב.

(26) כי בכל רגע ורגע מתהווית כל הבריאה מחדש ממש כמו במעשה בראשית (ראה שער היחוד והאמונה בתחילתו).

(27) ילקו"ש תהלים רמז תשב. שו"ע אדה"ז מהדו"ק ס"ד ס"א. ס"ו ס"א.

(28) להעיר מלקו"ת שה"ש ד, ד שהתחדשות

ההתהוות דמע"ב בכל יום היא ב„טובו“ בחינת אור (כי טוב) שנברא ביום ראשון.

(22) מדרש רות בזהר חדש פה, א עייג"כ וח"א רסד, א. ח"ב קמט, א, ובדגל מחנה אפרים פ' בראשית בשם הבעש"ט. כתר ש"ט (קרוב לתחלתו) הה"מ בשם הבעש"ט כו' (באריכות). ובכ"מ. וראה לקו"ת במדבר יח, ד. שם דברים פט, ד. דרך אמונה סה, א. וכל העם תרצ"ט ס"ג. ועוד.

(23) ראה תניא רפ"ז.

(24) קדושין מ, ב.

הוא קביעות המטרה - שצ"ל קבוע ומונה אצלו (איינגעקארבט און אָפּגעלייגט), שמטרת כל פעולותיו היא - יהי אור²⁹; ורק אז, לאחרי הנחה והחלטה זו, יכול הוא לגשת לפרטי עשיותו ופעולותיו;

ב) ונוסף לזה צ"ל השתדלות מיוחדת, שהמטרה של "יהי אור" תורגש גם לאח"כ, בכל שעה ובכל פרט מעסקיו ומעשיו במשך היום.

ט. והנה כמו שהוא בנידון כללות הבריאה כולה, שתכליתה היא - "אור", כן הוא גם בנוגע לבריאתה הפרטית של (מציאות³⁰) החושך עצמה, שכוונת מטרת בריאתה היא

[לא רק בכדי לאפשר להאדם לבחור בטוב. דהרי לולא מציאות ה"חושך"

29 ומכיון שהאדם יכול לאמור "אור" על ענין שבאמת הוא חשך [וע"ד מ"ש ישעי' ה, כ) שמים חשך לאור גו'] ע"ז ההוראה "גנוז בתורה" שה"אור" שהאדם צריך לקובעו למטרת כל פעולותיו וכו' צ"ל אור שהתורה אומרת עליו שהוא אור.

30 שני הטעמים (המבוארים בפנים) להתהוות החושך שייכים רק ב"מציאות החשך", ולא בהעדר האור (ראה ד"ה ויקח תרצה"ה פכ"ט). כי המציאות דחשך מכיון שהוא היפך האור ומנגדו (א) אפ"ל העבודה לבחור באור.

ב) בזה גופא שהוא היפך האור ומנגדו יש לו שייכות לאור ולכן אפשר להפכו משא"כ בהעדר האור (וע"ד המבואר בתו"ש ע' 10. וראה גם קונטרס התפלה פ"ח) שנה"ב הנק' "שור" להיותו "נוגח", "ובועט" בענינים של קדושה יש בו מעלה על נה"ב הנקרא "עו" שאינו מתפעל כלל משום דבר, כי זה גופא מה שה"שור" מתפעל מקדושה (שהרי הוא נוגח ובוטט) מורה שיש לו שייכות לקדושה).

ועפ"ז מובן מאמר הצ"צ (להרשב"ף): חשך קען מען ניט מעלה זיין נאָר מען דאַרף עס מדהה

אור - ועאכו"כ להפוך את החושך עצמו לאור - ע"ז נאמר לפני זה "בראשית" גו': "בשביל ישראל שנק' ראשית ובשביל התורה שנק' ראשית"³³. שכוונת התהוות העולם (והחושך) היא מלכתחילה³⁴ בשביל ישראל ובשביל התורה - שישראל ע"י התורה יהפכו

33 פרש"י ר"פ בראשית. וראה גם ב"ר רפ"א. ויק"ר פל"ו ד.

34 והיינו שזהו ענינה של הבריאה גופא (ראה בארוכה לקו"ש ח"ו ע' 91 ואילך) ולכן מובן שהבריאה עצמה מסייעת לזה.

35 ישעי' ס, יט.

